

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

710. An resignatio facta dolo ipso jure sit nulla.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

&c. Cùmque conjecturæ in jure non sint definitæ, remittuntur arbitrio Judicis. Azor. loc. cit. Paris. n. 103. citans Menoch. de arb. jud. cas. 136. n. 1. Mandos. in c. 1. n. 23. & 24. de off. deleg. Ita ut vis & effectus probationum hoc casu dependeat ex arbitrio Judicis, Tond. loc. cit. nu. 10. citans Gail. l. 2. observat. 93. nu. 6. & 7. juxta l. 3. in fine. ff. ex quibus caus. major in integ. Cùm totum negotium præsumptivum resideat in arbitrio Judicis. Paris. nu. 104. citans Mascard. de prob. Concl. 1052. num. 10. Card. Paris. conf. 66. n. 6. vol. 4. Porro ex quibus conjecturis probetur metus, vide apud Farinac. in fragm. v. metus. De cetero non posse probari metum contra judicem, dum is procedit jure; id quod tunc metus non censeatur injustus, ac consequenter teneat cessio, tradit Paris. n. 215. si verò judex procedat de facto contra jus, posse allegari metum, & illum censeari justum, tradit idem num. 216. pro primo citans Card. Paris. conf. 5. à num. 168. & seq. vol. 4. pro secundo Bartol. in l. si per impressionem. ff. quod metus caus. Natt. conf. 50. n. 11. &c.

Questio 706. An requiratur protestatio, quando fit resignatio ob metum ad effectum, ut ea postmodum possit annullari?

Respondeo negativè. Paris. l. 9. q. 1. nu. 170. citans Decium conf. 209. n. 6. ac dicens communem. Si tamen fiat protestatio, adjuvat probationem metus. Paris. ibid. nu. 191. citans Jo-And. in c. ult. de appellat. Cravet. conf. 114. in 6. non tamen sufficit absque alia probatione. Paris. n. 192. citans Bursat. conf. 72. n. 2. vol. 1. Alciat. conf. 367. n. 10. &c. Idem, nimirum quod adjuvet probationem, dicit Paris. n. 193. & 194. de protestatione clandestina, eoque magis, si jure timore imminente non fuit aulus publice protestari; quamvis, ut Paris. n. 195. & seq. protestatio talis clandestina nihil operetur in præjudicium tertii, v. g. in provisum de illo beneficio ex metu resignato, aut etiam presentatum ex metu, quando, ut habet n. 198. Tertius ille probabiliter ignoraret talem resignationem factam fuisse per metum: Secus verò, si is de hoc sciret, vel etiam fuit causa ad metum inferendum. Nam sicut prodest talis protestatio clandestina respectu ejus, qui metum infert, ita quoque videtur prodesse contra eum, qui fuit causa, ut metus ille sit illatus in resignatione facta ad instantiam provisi. Paris. nu. 199. citans Decium conf. 209. nu. 7. Ruin. conf. 121. n. 19. & seq. ac dicens, se secundum hanc opinionem consuluisse, & putare se, ab ea non esse recedendum in judicando.

Questio 707. An metus, qui intervenit in resignatione beneficii, censeatur purgatus, si per multos annos Resignans reclamavit, & egit allegando & probando metum, jam resignationem?

Respondeo: Si metus cessavit, & non viget amplius causa metus, purgabitur metus per intervallum temporis, maxime, si aliquis actus sequatur, per quem argui potest libera voluntas & consensus, v. g. in contractu ex metu celebrato, si postea sponte facta solutio. Item in matrimonio contracto per metum, si sequatur (intellige, causa metus jam sublata) cohabitatio seu concubitus. Paris. cit. q. 1. n. 205. citans Mascard. de prob. concl. 1051. n. 35. Card. Paris. conf. 170. nu. 23. & seq. vol.

4. Alciat. conf. 5. num. 9. Abb. conf. 4. n. 35. & DD. in c. de muliere. de Sponsal. 6. Si verò viget eadem causa metus, semper metus durare præsumitur, & intervallum temporis aut mutatio loci illum non purgat. Paris. num. 206. citans Decium. conf. 209. n. 7. Abb. conf. 77. n. 14. Mascard. ubi ante, n. 34. ac dicens communem, uti id exemplificat n. seq. v. g. debitor carceratus præstare cautionem de solvendo coactus, dum carcere liberatus ex intervallo solutionem facit, solutio dicitur facta eadem causâ metus subsistente; nam si non solveret, posset rursus carcerari. Sic dum contractu venditionis celebrato ex metu, traditio rei vendita facta ex intervallo durante eadem causâ metus, traditio hujusmodi dicitur facta per metum. Sic si maritus uxorem verberavit, quia noluit consentire alicui instrumento, dum dein ex intervallo consentit, dicitur consensisse metu mariti. Mulier intrans monasterium ex metu, etsi in monasterio perseveraverit per plures annos, non videtur adhuc purgatus metus, si viget eadem causâ metus &c. sic qui ex metu resignavit beneficium, & dein durante eadem causâ metus non reclamavit, seu repetit beneficium, dicitur ex metu non reclamasse, seu non petiisse rescissionem. Quin & Paris. n. 21. citans Ferret. conf. 79. n. 12. Grat. conf. 47. l. 1. Socin. Jun. conf. 77. n. 91. vol. 1. &c. (Idque, etiamsi intercessisset juramentum. Paris. num. 212. citans Covar. in 4. decretal. p. 2. c. 3. §. 4. num. 1. Nattam. conf. 451. num. 3. &c.) licet actus demonstrans liberam voluntatem sequatur, adhuc præsumitur durare metus, & is actus ex eo fieri, si eadem causâ metus subsistat.

Questio 708. An allegari possit, & probari metus, si in literis resignationis dicatur, quod sponte & liberè?

Respondeo affirmativè. Paris. cit. q. 1. n. 213. citans Ruin. conf. 121. nu. 11. vol. 4. (qui etiam dicat, huic assertioni Papa non stari, & per consequens eam non nocere, si aliter rem se habere ostendatur) Butr. Imol. Vitalin. &c.

Questio 709. An resignatio facta ex dolo sit nulla?

Respondeo: Esse nullam, & jure damnari talem resignationem. Azor. p. 2. l. 7. c. 26. q. 3. Paris. l. 13. q. 3. nu. 1. citans Bellam. de permut. benef. p. 7. q. 3. n. 6. Rebuff. impr. cit. de resign. dolo. n. 1. &c. cum communi juxta gl. in c. suggestum. 7. q. 1. jus liquidum Canonicum abhorret vitiosum ingressum in beneficium. c. 1. & per totum. de eo, qui mutat in possess. in 6. Paris. ibid. n. 2. non est autem deterior ingressus quam dolo. l. 1. ff. de doli excep. Paris. n. 2. Idem est de resignatione facta cum fraude, quæ enim de dolo dicitur, procedunt etiam in fraude; cum fraus & dolo sint synonyma. Paris. l. 13. q. 4. n. 1. ubi etiam n. 5. quod juxta Butrio. Anchor. Gemio. & DD. omnes in c. 2. de renanc. in 6. permutatio facta fraude sit nulla.

Questio 710. An resignatio facta dolo sit ipso jure nulla?

Respondeo affirmativè. Azor. loc. cit. q. 4. Castrop. cit. §. 5. n. 8. contra Paris. l. 13. q. 3. n. 14. citantem pro se Bellam. ubi ante, dolo enim tollit omnino libertatem, quam metus diminuit. Castrop.

strop. *ibid.* & dolo excludit consensum. Paris. l. 13. q. 3. nu. 7. ex Abb. in c. cum dilectus. in fine. de his qua sunt vi metusve caus. & dolo deceptus non dicitur consentire. Paris. *ibid.* nu. 9. cum Card. Paris. conf. 100. n. 72. vol. 1. Unde dicitur, quod dolo inductus ad aliquid faciendum sibi non prajudicat. Paris. n. 8. cum Card. Paris. conf. 25. num. 31. vol. 4. juxta totum *tit. ff. & eod. de dolo.* Neque obstat textus in c. redintegranda. 3. q. 1. alique, ubi dolo, & violentia equiparantur; & equiparantur enim quo ad redintegrationem, ita ut omnia sic dimissa debeant redintegrari, sed diverso modo: nam dimissa ex metu redintegrantur quod ad jus & possessionem; quia jus & possessio amissa est. At quæ dimissa sunt ex dolo, solum redintegrantur de facto, non de jure, quia solum de facto, & non de jure dimissa sunt. Castropal. *loc. cit.*

Questio 711. An, & qualiter dolus probandus, & presumendus?

1. **R**espondeo primò: Dolus est probandus. Paris. l. 13. q. 3. n. 16. citans Abb. in c. cum quidam. de jurejur. Card. Paris. conf. 96. n. 67. Decium. conf. 256. n. 3. & c. dolus enim regulariter non presumitur. Paris. n. 17. citans l. non omnes a barbaris. ff. de re militar. Mantica. de conject. ult. vol. 1. 2. tit. 7. n. 1. Mascard. de prob. concl. 531. in principio.

2. Respondeo secundò: Dolus cum in animo consistat, verè probari non potest. Paris. *loc. cit.* n. 20. citans l. dolum. c. de dolo. Corn. conf. 140. nu. 9. & ideo reputatur difficilis probationis. Paris. *ibid.* nu. 21. citans Jason. conf. 141. col. 3. vol. 3. Azor. *cit.* c. 26. q. 4. Et hinc probatur per leviores probationes. Paris. n. 23. citans Abb. conf. 77. n. 9. cum aliis per Mascard. concl. 530. n. 4. Facilius autem colligitur & probatur, quando tractatur de prajudicio tertii. Tond. qq. benef. p. 1. c. 64. n. 10.

3. Respondeo tertio: Dolus & fraus, seu aliquid factum dolo & fraude, probatur conjecturis, & presumptionibus. Azor. *loc. cit.* Paris. n. 22. citans Card. Paris. conf. 75. n. 31. vol. 1. Ruin. conf. 4. n. 10. vol. 1. & c. q. 4. n. 20. ubi quod regulare sit fraudem allegatam per conjecturas, & iudicia probari, citans pro hoc longè plures. Et licet conjectura & presumptiones sui naturæ non probent, tamè in his, quæ occultè sunt plenam probationem faciunt. Paris. num. 25. citans Butr. in c. veniens. de testibus. Mascard. de prob. concl. 530. nu. 5. Ut autem presumatur dolus, seu ut ex conjecturis resignatio beneficii censetur fraudulenta, necessarium erit probare, quod actus cadat in utilitatem ejus, qui dolo inducitur ad hoc. Azor. *loc. cit.* q. 5. Paris. *cit.* q. 3. n. 26. citans Felin. in c. tertio loco. nu. 2. de presump. Mascard. de prob. concl. 311. n. 77. qualiter autem ipsa conjectura probari debeant, à Card. Parisio conf. 52. n. 35. vol. 4. tradi, ait Paris. n. 24.

4. Respondeo quartò: Tales conjecturae resignationis dolo expracticatae sunt, dum nulla ratio reddi potest, cur quis beneficium multo labore, & impensis quaeritur, quo commode sustentatur sine magna causa sponte resignat. Paris. *cit.* q. 4. n. 16. Azor. *cit.* q. 5. ex Rebuff. conf. 56. nu. 10. Si praesentissent minx. Azor. *loc. cit.* Paris. nu. 23. ex Mascard. de prob. concl. 315. ubi tales conjecturas 53. recenset, inter quas hæc, & sequentes sunt principales. Si actus sit factus clam, v. g. dimissio beneficii. Azor. *loc. cit.* Paris. nu. 24. citans gl. in c. consuluist. de off. deleg. v. odit. lucem. Felin. Decium. *ibid.*

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

Quando actus essent nimium vicini, & brevi tempore facti, vel nimis multiplicati. Paris. nu. 25. & 26. Tond. *loc. cit.* n. 13. Denique ex verisimili, & inspecta personarum qualitate colligitur, & presumitur fraus. Paris. nu. 27. & 28. Sic quoque permutationis fraudulenta iudicia, & conjectura assignantur sequentes: dum fit ab infirmo. Argumento c. 2. de renunc. in 6. Paris. *cit.* q. 4. num. 6. citans Federic. de permut. q. 31. Anchar. conf. 388. Mascard. de prob. concl. 178. num. 1. & c. dum fit à seno. Paris. n. 7. citans Gloss. communiter receptam in *cit.* c. 2. Rebuff. conf. 22. num. 2. Dum permutatur pingue cum tenui. Paris. nu. 8. citans Gambar. de pot. leg. l. 10. n. 334. Imol. in c. non liceat. n. 7. de cleric. non resid. ex Mascard. de prob. concl. 178. nu. 4. dum fit lite pendente. Paris. nu. 9. citans Gamb. ubi antè. l. 6. n. 334. dum fit in fraudem expectantium. Paris. n. 10. citans Zabarell. in Clem. unic. n. 3. de verum permut. Oldr. conf. 324. n. 6. & c. dum permutatio fit cum nepote. Paris. n. 11. citans Selv. de benef. p. 1. q. 18. n. 2. Mascard. ubi antè. n. 6. eò quod ratione sanguinis presumatur fraus. Paris. n. 12. citans l. data. c. de donat. Card. Paris. conf. 143. n. 22. vol. 4. Cravet. conf. 82. n. 6. & c. Dum post permutationem unus permutantium manet in possessione sui beneficii antiqui. Paris. nu. 13. citans Card. Paris. conf. 130. n. 6. vol. 2. Mascard. ubi antè. nu. 7. Innoc. in c. 1. de cleric. non resid. Qui conjecturam hanc magni faciat, dum permutatio fit clam. Paris. nu. 14. citans Bartol. conf. 60. col. 3. vol. 5. Rebuff. conf. 22. num. 2.

Questio 712. An resignatio facta seu extorta vi teneat, sive an eadem, qua dicta sunt de resignatione facta metu, dolo, fraude quod ad nullitatem, locum quoque habeant in resignatione facta vi?

Respondeo affirmative. Azor. *cit.* c. 26. q. 6. Paris. *cit.* q. 4. c. 29. citans Butrio. in c. super hoc. n. 6. de renunc. in 6. Rossiniac. de benef. c. 16. n. 5. 10. 11. Rebuff. in pr. *tit. de renunc. vi dol.* Aitque justificari id tum ex Rubrica, & toto *tit. de his, qua vi, metusve causâ,* in quo fit mentio de vi & metu, & hæc duo pacificari & producere eundem effectum, pro quo citat Bossium in pr. *criminal. tit. de pluri-bus violentiis* Item ex c. 2. quod vi metusve, ubi: quæ metu & vi sunt, de jure debent in irritum revocari, & c. 3. ubi: quæ vi metusve causâ sunt, carere debent robore firmitatis. Verùm licet vis metui in omnibus equiparetur, non videtur tamen equiparari dolo in hoc, quod is ipso jure reddat nullam resignationem, ob eandem rationem supra datam pro hoc. De cetero sicut dolus, ita & vis, quia delictum est, non presumitur, nisi probetur. Paris. *cit.* q. 4. n. 31. citans Barthol. in l. geris. ff. acquirend. hered. Card. Paris. conf. 67. n. 61. vol. 3. & c. sic quoque probanda species violentiæ illata, Paris. n. 33. citans Menoch. conf. 2. n. 327. Alciat. in l. interpositas. n. 3. c. de transact. Probari autem potest per testes deponentes, se vidisse N. cum armis inferentem violentiam. Azor. *cit.* q. 6. Paris. num. 34. juxta quod colligitur ex toto *tit. ff. ad l. Juliam. de vi. & ibi Barthol. & DD. alii;* eò quod, ut Paris. n. 35. ex Anchar. conf. 212. Alex. conf. 156. l. 5. Nat. conf. 240. n. 10. l. 2. Arma enim etiam si sunt ad latus, & non extracta, inferunt vim. Atque ita illi, cui vis illata, competit actio spoli, Azor. *loc. cit.* Paris. n. 36. ex Aut. de Butrio in c. 2. n. 10. de restit.

Gg

spol.